Ministerie van Justitie en Veiligheid

Aan de Minister voor Rechtsbescherming

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Staats- en Bestuursrecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
3 maart 2023

nota

Nota naar aanleiding van het verslag - Wetsvoorstel 36 243 (Wijziging Wet RO en enige andere wetten)

1. Aanleiding

De VKC voor JenV heeft verslag uitgebracht bij het wetsvoorstel Wijziging Wet RO en enige andere wetten in het belang van integere, onafhankelijke en onpartijdige rechtspraak. De nota naar aanleiding van het verslag is gereed voor indiening. Ambtelijk BZK is akkoord. Parallel start een lijn naar MBZK, omdat MBZK (vanwege de wijziging van de Wet Incompatibiliteiten Staten-Generaal en Europees Parlement en de Wet op de Raad van State) medeondertekenaar is van het wetsvoorstel.

2. Geadviseerd besluit

U wordt verzocht in te stemmen met de nota naar aanleiding van het verslag.

3. Kernpunten

- De leden van de fracties van VVD, D66, CDA en SP hebben inbreng geleverd voor het verslag. Nut en noodzaak van het wetsvoorstel worden door deze fracties onderschreven.
- De gestelde vragen gaan met name over de reikwijdte en uitwerking van twee onderdelen van het wetsvoorstel: 1. het verbod op het gelijktijdig bekleden van het ambt van rechter en het lidmaatschap van de Tweede Kamer, Eerste Kamer of het Europees Parlement (opvolging GRECO aanbeveling), en 2. een voor rechterlijke ambtenaren geldend (beperkt) verbod bepaalde financiële belangen te hebben, een meldplicht en plicht tot registratie van financiële belangen.
- Verder worden diverse andere, aan de rechtspraak gerelateerde, onderwerpen genoemd die de leden van de fracties van D66 en SP ook graag wettelijk geregeld zouden zien. In de beantwoording wordt uitgelegd waarom deze onderwerpen niet in dit wetvoorstel zijn meegenomen. De redenen verschillen per onderwerp.

4. Nadere (samenvattende) toelichting op de beantwoordingslijn

Vragen over het verbod op de functiecombinatie rechter – lidmaatschap TK, EK en EP

De leden spreken hun steun uit voor het wettelijk verbod van de functiecombinatie rechter-lidmaatschap TK, EK en EP. De GRECO aanbeveling ziet op deze functiecombinatie.

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Staats- en bestuursrecht

Datum
3 maart 2023

Ons kenmerk
4525646

Uit de vragen van de D66-fractie en de SP-fractie valt af te leiden dat zij het wettelijk verbod zouden willen uitbreiden naar de gemeenteraden en provinciale staten. In de beantwoording geeft u aan dat hiervoor niet gekozen is omwille van de proportionaliteit van de maatregelen (het gaat om inperking van een grondrecht). De leden van de SP-fractie stellen daarnaast vragen over de functiecombinatie rechter-plaatsvervanger en advocaat/notaris. De leden van de VVD-fractie stellen een vraag over het overgangsrecht.

Vragen over de financiële belangenregeling
De leden van de VVD-fractie en de CDA-fractie stellen vragen over de criteria en consequenties van deze regeling. Ook zijn er vragen over de reikwijdte, waarbij de leden van de VVD-fractie in het bijzonder aandacht vragen voor de Afdeling Advisering van de Raad van State. In de beantwoording geeft u kort gezegd aan dat de financiële belangenregeling geldt voor rechters werkzaam bij rechtsprekende instanties, waaronder naast de gerechten en Centrale Raad van Beroep en het College van Beroep voor het bedrijfsleven, (dus) wel de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, maar niet de Afdeling advisering van de Raad van State. De leden van de VVD-fractie stellen verder nog vragen over de gegevensbescherming. De leden van de CDA-fractie vragen naar de situatie in andere lidstaten en de leden van de SP-fractie vragen, tot slot, naar de verbreding van de reikwijdte naar de fiscale partners van rechters.

Aanvullende wensen leden van de D66 en SP fractie
De leden noemen diverse andere, aan de rechtspraak gerelateerde, onderwerpen die zij ook graag wettelijk geregeld zouden zien. Voor elk van deze onderwerpen geldt een andere uitleg waarom deze niet zijn meegenomen in dit wetsvoorstel. In de beantwoording wordt hierop ingegaan. Hieronder volgt per onderwerp een korte toelichting.

- *Benoemingsprocedure bestuurders rechtspraak (D66 en SP)*
  Aan eerdere plannen om de benoemingsprocedure voor de leden van de Raad voor de rechtspraak te wijzigen is na een kritische (op verzoek van de TK gevraagde) voorlichting van de Raad van State geen vervolg gegeven. Wel heeft de rechtspraak zelf (binnen de bestaande wettelijke kaders) enkele wijzigingen doorgevoerd in de benoemingsprocedure van de gerechtsbestuurders. Deze nieuwe werkwijze wordt geëvalueerd. Ook wordt er binnen de rechtspraak verder nagedacht over mogelijke andere verbeteringen (dialoog). Na de afronding van deze evaluatie en dialoog beziet u, mede in het licht van de voorlichting van de Raad van State, welke eventuele vervolgstappen passend zijn.
- *Toedeling van rechtszaken aan behandelend rechters (D66 en SP)*
  D66 en SP zouden de wijze waarop zaken worden toebedeeld aan rechters graag nader wettelijk verankerd willen zien. In lijn met de beantwoording van eerdere Kamervragen geeft u aan dat nut en noodzaak voor een nadere wettelijke verankering wat u betreft ontbreken.
- *Wettelijke grondslag publicatie vonnissen (D66 en SP)*
  Bij het commissiedebat over de rechtspraak van 9 november 2022 heeft u de Kamer laten weten dat u voornemens bent te voorzien in een wettelijke grondslag voor publicatie van vonnissen. In de beantwoording in deze nota geeft u aan dat dit onderwerp niet in dit lopende wetstraject is meegenomen, omwille van de noodzakelijke verdere uitwerking van de inhoud, reikwijdte en

(financiële) consequenties van het wetsvoorstel. Daarnaast is aangegeven dat u het met het oog op de kwaliteit van wetgeving van groot belang acht dat een wetsvoorstel over dit onderwerp ook overigens het gebruikelijke voorbereidingstraject doorloopt. U zegt toe dat u de Kamer op korte termijn (dit voorjaar) nader informeert.

- *Klokkenluidersregeling rechtspraak (SP)*
  De leden van de SP-fractie verwijzen naar de consultatiereactie van de Raad voor de rechtspraak en de Hoge Raad, waarin gewezen wordt op het ontbreken van een klokkenluidersregeling voor de rechtspraak. De leden van de SP-fractie vragen om een reactie. U geeft aan dat u voornemens bent over dit onderwerp een afzonderlijk wetsvoorstel in te dienen. Een conceptwetsvoorstel zal naar verwachting in de loop van 2023 in consultatie gaan.
- *Eigen begroting rechtspraak (SP)*
  De beantwoording is in lijn met de kabinetsreactie op een eerder (door de Tweede Kamer verworpen) initiatiefwetsvoorstel over dit onderwerp van het lid van de SP.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De persoonsgegevens van de behandelend ambtenaar zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.